

Dr hab. Damian Walentek

Profesor Akademii Muzycznej
im. K. Szymanowskiego w Katowicach
Wydział Instrumentalny
Dziedzina: Sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna: Instrumentalistyka

Powtórna recenzja w postępowaniu doktorskim mgra Pawła Maliczowskiego

Sporządzona w oparciu o §6 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2019 r. poz. 261) dotyczącego wniosku o poprawienie pracy doktorskiej w takim zakresie, który pozwoli na sformułowanie konkluzji recenzji a tym samym stwierdzenie, czy praca doktorska mgra Pawła Maliczowskiego odpowiada wymaganiom §13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789)

Zlecniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, pismo z dnia 22.03.2021. Zlecenie podjęte w oparciu o Ustawę z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 poz. 1789), oraz §2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 261)

Dotyczy:

Uchwały nr 12/2019 Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 19 marca 2019 w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego mgra Pawła Maliczowskiego w dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka
oraz

Uchwały nr 24/2021 Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 19 marca 2021 w sprawie wyznaczenia mnie recenzentem pracy doktorskiej mgra Pawła Maliczowskiego, zatytułowanej: *Bogactwo możliwości sonorystycznych i artykulacyjnych puzonu w kontekście współczesnych środków wyrazu artystycznego zastosowanych w wybranych kompozycjach.*

Do przesłanego mi przez Przewodniczącą Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej we Wrocławiu, prof. dr hab. Jolantę Szybalską-Matczak pisma z dnia 22.03.2021 informującego o powierzeniu mi obowiązku recenzenta w wymienionym wyżej przewodzie, została dołączona następująca dokumentacja:

- Egzemplarz pracy doktorskiej wraz z nagraniami na płycie CD

- Uchwała nr 12/2019 Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 19 marca 2019 w sprawie wszczęcia przewodu i wyznaczenia osoby promotora
- Uchwała nr 23/2021 Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 19 marca 2021 w sprawie wyznaczenia osoby recenzenta w osobie prof. dra hab. Zdzisława Stolarczyka
- Uchwała nr 24/2021 Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 19 marca 2021 w sprawie wyznaczenia osoby recenzenta w osobie dra hab. Damiana Walentka wraz z wynikiem głosowania w tej sprawie

Dodatkowo, drogą mailową przesłana została dokumentacja działalności artystycznej Kandydata w formacie PDF.

Przedstawiona wówczas praca wymagała uzupełnienia i poprawienia, by można było stwierdzić, że spełnia stosowne wymogi ustawowe. Również przesłana dokumentacja działalności artystycznej zawierała sporo uchybień. Jednakowoż wysoki poziom wykonawczy mgra Pawła Maliczowskiego zaprezentowany na dołączonej płycie CD oraz wybrany temat o ogromnym potencjale badawczym skłonił mnie do podjęcia decyzji o daniu możliwości poprawienia i uzupełnienia pracy doktorskiej.

Uporządkowana dokumentacja działalności artystycznej mgra Pawła Maliczowskiego dotarła do mnie drogą mailową w dniu 5.10.2022 a poprawioną i uzupełnioną pracę doktorską otrzymałem w dniu 12.10.2022 pocztą tradycyjną.

W odniesieniu do pracy doktorskiej stwierdzam, że w zasadzie wszystkie moje uwagi zostały uwzględnione. Całość została znacznie poprawiona zarówno pod względem merytorycznym, językowym jak i edytorskim. Dokumentacja, jakkolwiek uzupełniona i poprawiona – powtarza w pewnej części błędy wskazane przeze mnie w pierwszej recenzji. Przykładowo – w wykazie dorobku artystycznego ponownie powielone są tabele z wykazem tournées Filharmonii Wrocławskiej oraz tamtejszej Opery. Opinie i rekomendacje ponownie zostały umieszczone w różnych częściach dokumentacji. W wyniku wprowadzonych uzupełnień w dokumentacji pojawiły się nowe błędy, na przykład spis treści nie odpowiada rzeczywistemu układowi – od strony 46 nic już się nie zgadza. Kopia dyplomu ukończenia studiów zamieszczona została dwukrotnie, zaburzając chronologię numeracji stron. Zbyteczne wydaje się dołączenie kopii ukończenia szkolenia BHP czy seminarium instruktażowego dla kierowników wycieczek szkolnych, fakty te nie mają znaczenia w kontekście przeprowadzanego przewodu doktorskiego. Niektóre skany zawierają nie zamazane, wrażliwe dane osobowe i finansowe. Kopie dorobku artystycznego i pedagogicznego zostały natomiast tym razem uporządkowane. Ułożone chronologicznie – potwierdzają wzmożoną aktywność Doktoranta w tych dziedzinach.

Pomimo tych uchybień, przedstawiona dokumentacja daje czytelny obraz osiągnięć i aktywności Kandydata.

Praca doktorska została poprawiona w znacznym stopniu w wielu aspektach. Autor dokonał licznych korekt w obszarze językowym – jest napisana poprawną polszczyzną bez zbędnych anglicyzmów i zawiłości słownych. Zachowuje przy tym naukowy, badawczy charakter. Jest także prawidłowa pod

względem edytorskim. Nieliczne, drobne błędy (np. niektóre wyrazy obcojęzyczne nie są pisane kursywą, występują sporadyczne literówki) nie mają większego znaczenia dla jakości pracy.

Podstawowe dane o kandydacie

W tym miejscu pozwolę sobie zacytować fragment z pierwszej recenzji, ponieważ dane te nie uległy zmianie.

Mgr Paweł Maliczowski urodził się w Przemyślu. Tam ukończył Ogólnokształcącą Szkołę Muzyczną II stopnia w klasie puzonu mgr Stanisława Baryły. Jest absolwentem Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu w klasie dra hab. Michała Mazurkiewicza. Swoje umiejętności doskonalił między innymi poprzez uczestnictwo w Kursach Interpretacji Muzycznej w Dusznikach Zdroju. Warsztaty prowadzone tam były wówczas przez amerykańskiego puzonistę - Eliot'a Chasanov'a. Doktorant jest laureatem wielu nagród i wyróżnień w konkursach uczelnianych, ogólnopolskich i międzynarodowych. Godnymi podkreślenia są I nagrody w Ogólnopolskich Festiwalach Puzonowych w latach 2001, 2002 i 2003 czy wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Gry na Instrumentach Dętych Blaszanych w Gdańsku w 2002 roku. Mgr Paweł Maliczowski brał udział w wielu koncertach, jako solista i kameralista. Obecna działalność artystyczna ogniskuje się wokół Orkiestry Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu, gdzie zatrudniony jest na stanowisku muzyka solisty, pełni także funkcję koordynatora grupy instrumentów dętych blaszanych. Prócz tego, regularnie współpracuje z wieloma orkiestrami symfonicznymi, kameralnymi i operowymi. Jest członkiem zespołów kameralnych – Kwintetu Dętego Blaszanego Wratistavia Brass i Wrocławskiego Chóru Puzonowego. Kandydat prowadzi działalność pedagogiczną od 2004 roku, początkowo pracując w zastępstwie nauczyciela gry na puzonie w Zespole Szkół Muzycznych w Wałbrzychu. W latach 2004-2006 prowadził samodzielnie klasę puzonu i sakshornu w Państwowej Szkole Muzycznej w Legnicy a następnie klasę puzonu w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej we Wrocławiu i Szkole Muzycznej nr 2 we Wrocławiu. Posiada kwalifikacje do prowadzenia orkiestry dętej w szkołach muzycznych II stopnia. Od 2004 jest pracownikiem Akademii Muzycznej we Wrocławiu, początkowo jako asystent klasy puzonu dra hab. Michała Mazurkiewicza. Doktorant prowadzi również działalność organizacyjną – w 2015 roku założył Stowarzyszenie Muzyczna Wisznia Mała przy której działa Orkiestra Dęta z Wiszni Małej. W przesłanej dokumentacji działalności artystycznej obejmującej lata 2001-2019 Doktorant wykazał udział w licznych tournées krajowych i zagranicznych z orkiestrą Filharmonii Wrocławskiej (obecnie NFM), zespołem Opery Wrocławskiej, koncertach solowych i kameralnych. Listę osiągnięć Kandydata uzupełnia wykaz zdobytych nagród i wyróżnień konkursowych oraz udział w pracach Jury konkursów i przesłuchań. Jest również informacja o prowadzonych kursach i warsztatach, choć w wykazie nie podano wszystkich dokładnych dat i nie została zachowana ich chronologia.

Z przesłanej dokumentacji wynika, że mgr Paweł Maliczowski ubiega się o nadanie stopnia doktora po raz pierwszy.

Ocena poprawionej pracy doktorskiej

Praca doktorska *Bogactwo możliwości sonorystycznych i artykulacyjnych puzonu w kontekście współczesnych środków wyrazu artystycznego zastosowanych w wybranych kompozycjach* składa się z dzieła artystycznego w postaci płyty CD oraz jego opisu. Promotorem jest prof. Mieczysław Stachura.

Płyta zawiera nagrania sześciu utworów skomponowanych na puzon *solo*, z towarzyszeniem fortepianu lub zespół z udziałem puzonu:

1. Benedykt Konowski – *Dyptyk polski na puzon solo*
2. Mirosław Gąsieniec – *Scherzo in memoriam Witold Lutosławski*
3. Mirosław Gąsieniec – *Capriccio*
4. Folke Rabe – *Basta*
5. Ewa Podgórska – *Sekstet dęty*
6. Adam Porębski – *MUTAcje na puzon solo*

W odniesieniu do pierwszej wersji pracy Doktorant zdecydował się poszerzyć listę utworów o dodatkową pozycję specjalnie dla niego napisaną. Uważam to za decyzję słuszną, gdyż poprzedni zbiór utworów budził moje wątpliwości, co do ilości i różnorodności efektów sonorystycznych możliwych do wykonania na puzonie. Nowy utwór rodzimego kompozytora – Adama Porębskiego, wzbogacił ponadto literaturę puzonową, co należy również podkreślić i docenić. Został skomponowany w 2021 roku i dedykowany Pawłowi Maliczowskiemu.

Współwykonawcami nagranych na dołączonej płycie CD utworów są: pianista – Mirosław Gąsieniec, oboistka – Karolina Stalmachowska, klarnecista – Maciej Dobosz, fagocistka – Alicja Kieruzalska, trębacz – Aleksander Kobus i waltornista – Mateusz Feliński. Tym razem zatem wykaz współwykonawców jest kompletny i dołączona została również informacja o realizatorach nagrań (Jerzy Gałek, Łukasz Myszyński i Przemysław Plaskota). Brak informacji o czasach trwania poszczególnych utworów. W utworze Benedykta Konowskiego wyraz „Polski” powinien być napisany z małej litery.

Przedstawione nagrania dowodzą wysokich umiejętności wykonawczych Pawła Maliczowskiego, co zostało przeze mnie podkreślone w poprzedniej recenzji: „(...) Ładny, swobodny, wyrównany w całej skali dźwięk – mocny i donośny lecz nie przeforsowany w *fortissimo* a miękki i przy tym brzmiący w *piano*. W niektórych momentach, zwłaszcza w długich wartościach, chciałoby się może usłyszeć nieco więcej ciepła, dyskretnego *vibrato* – ale to subiektywne odczucie recenzenta, które nie burzy mojej bardzo dobrej oceny warsztatu wykonawczego. Całość została nagrana starannie, bez zbędnych przerysowań w celu wywołania taniego efektu. (...) Doceniam fakt sięgnięcia w większości materiału po utwory kompozytorów polskich (...). Stronę artystyczną płyty CD oceniam wysoko. (...)”

Część opisowa pracy liczy 113 stron i jest znacznie poszerzona. Co prawda, nominalnie ilość stron jest mniejsza w stosunku do poprzedniej wersji, lecz tym razem została użyta jednolita, mniejsza czcionka i interlinia. Część opisowa, wraz z dziełem artystycznym stanowi spójną, logiczną całość. Praca podzielona jest na siedem rozdziałów. Pierwszy opisuje rozwój puzonu w kontekście historycznym. Drugi – usytuowanie puzonu w twórczości muzycznej na przestrzeni lat. Rozdział trzeci porusza aspekty anatomiczne i neurofizjologiczne narządów aparatu oddechowego w procesie kształtowania materii

dźwiękowej w grze na instrumentach dętych. W rozdziale czwartym autor dokonuje analizy złożoności procesu zadęcia oraz kształtowania zróżnicowanych form artykulacji dźwięku w grze na puzonie. Rozdział piąty dotyczy sposobów tworzenia niekonwencjonalnych środków sonorystycznych, akustycznych i perkusyjnych na puzonie. Następna część wymienia i opisuje akcesoria umożliwiające tworzenie nowych barw na instrumencie. Ostatni, siódmy rozdział zawiera biogramy kompozytorów i analizę dzieł, które znajdują się na dołączonej płycie CD.

Pod względem merytorycznym praca jest poprawna, poświęca wiele uwagi kwestiom zasadniczym, dotyczącym efektów sonorystycznych, brzmieniowych i artykulacyjnych oraz źródłom ich uzyskiwania. Proces badawczy zawiera głęboką i skrupulatną analizę prezentowanych utworów pod kątem wyżej wymienionych efektów. Autor wspomina też o możliwościach i perspektywach uzyskania nowych efektów sonorystycznych i artykulacyjnych z użyciem elektroniki.

Temat pracy jest ciekawy i dający możliwość nieustających odkryć. W obecnym kształcie jest niewątpliwie źródłem cennej i przydatnej wiedzy w zakresie sonorystyki, sposobów i źródeł uzyskania nowych efektów dźwiękowych i artykulacyjnych na puzonie.

W obecnym kształcie pracę doktorską mgra Pawła Maliczowskiego przyjmuję.

Konkluzja

Praca doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie przedstawionego problemu naukowego. Doktorant wykazał się znaczną wiedzą teoretyczną i zdolnością samodzielnego prowadzenia pracy artystycznej.

Niniejszym stwierdzam, że praca doktorska mgra Pawła Maliczowskiego – *Bogactwo możliwości sonorystycznych i artykulacyjnych puzonu w kontekście współczesnych środków wyrazu artystycznego zastosowanych w wybranych kompozycjach* spełnia wymogi zawarte w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789).

Dr hab. Damian Walentek